

Forfatter: Frederik Schyberg, 1905-1950

Titel: Udrag fra Den store Teaterrejse - Michael Rosings dagbog og breve fra pariserrejsen 1788

Citation: Frederik Schyberg, 1905-1950: "Den store Teaterrejse - Michael Rosings dagbog og breve fra pariserrejsen 1788", i *Den store Teaterrejse - Michael Rosings dagbog og breve fra pariserrejsen 1788*, Gyldendalske Boghandel, s. 12. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002058590-000-shoot-idm140619165868640.pdf> (tilgået 31. juli 2024)

Anvendt udgave: Den store Teaterrejse - Michael Rosings dagbog og breve fra pariserrejsen 1788

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Det tidligere kendte, korte Udsnit af Dagbogen fra Rahbeks „Dramaturgiske Samlinger“ 1789 har, naar man ser nøjere til, kun tilsyneladende noget med Rosings virkelige Dagbog at skaffe; alene Tiltaleformen „Vi“ og „Du“ i Beskrivelserne godtgør, at det kun kan have den flygtigst mulige Forbindelse med de oprindelige Dagbogsoptegnelser. Det er en Ekstrakt af Fakta meddelt Rahbek, der har foretaget en Omredaktion baade af Ordlyd og Indhold, som er saa indgribende, at det til Tider mere er Rahbek end Rosing selv, der har Ordet. Rahbek taler med, ikke blot i Kommentarerne nederst paa Siderne, men i indskudte Sætninger, Fremmedelementer midt i Beskrivelserne. Rahbek korrigerer Rosing — til Tider indføjer han Fejl og Misforstaaelser, som Rosing ikke gør sig skyldig i! Og Rahbeks Aversion mod „Syngespiluvæsenet“ har væsentligt bidraget til at forrykke Proportionerne i det Billede af Paris' Teatre, Rosing i den virkelige Dagbog giver. Men først og fremmest er enhver Hentydning til den personlige Baggrund, ethvert Bidrag til Belysning af den pikante teaterpolitiske Situation bag Teaterrejsen, udeladt og dermed selve Forklaringen paa Rosings skiftende Stemninger af Mismod, Uvilje s. 13 og Vrede. Og af selve Dagbogens Grundtone og Ledemotiv, Mistilliden til Warnstedts og Schwarz' Ledelse af Det Kgl. Teater paa dette Tidspunkt, er naturligvis ethvert Spor fjernet. Selv i sine Erindringer, hvor Rahbek ellers udførligt omtaler Teaterrejsen, som den tog sig ud set hjemmefra (Er. III, 157—186), undgaar han enhver Allusion til de indrepolitiske Begivenheder og har derved sin Skyld i, at Overskous højst énsidige Fremstilling i Tredje Bind af „Skuepladsens Historie“ — der i ét og alt bygger paa Oldingen Schwarz' mundtlige Overlevering til den unge Skuespiller Overskou — paa flere væsentlige Punkter endnu har maattet savne sit Korrektiv. Rosings Dagbog bringer dette Korrektiv. 1780ernes københavnske Teaterliv set fra en anden Synsvinkel, med anden Farvelægning af Forgrundsfigurerne og med nye Synsmaader paa Personer og Forhold, som ikke vil kunne undgaa at ændre vort Syn paa Tingenes indre Sammenhæng. Rosings Dagbog indsnævrer og formindsker i flere Henseender vort Begreb om Den danske Skueplads i Slutningen af det 18. Aarhundrede, men udvider samtidigt paa værdifuld, til Tider overraskende Maade, vor Kundskab om dens Mennesker. Og om Rosings egen temperamentfulde Privatperson, som vi hidtil — frasat Ungdomsbrevene til Rahbek i Memoirer og Breve XV („Knud Lyne Rahbeks Ungdomskærlighed. Fra de skønne Følelsers Tid.“ 1911) — har haft meget lidt Førstehaands-Underretning om, faar vi nu adskilligt at vide, der vil gøre ham ny og levende for os. Dagbogen indsnævrer paa sin Vis ogsaa vore Forestillinger om ham — blandt andet ved at vise ham mindre „romantisk“ betonet, end det, gennem Udsagnene af hans to store Elever Oehlenschläger og Foersom, var blevet Skik at opfatte ham; men Mennesket Rosing vinder i Interesse ved dette intime Kendskab til hans Føle- og Tænkemaade, befriet fra al Romantisering. Oehlenschläger og Foersom saa ham med begejstrede, troende Elevers unge Øjne og inddigtede deres Slægtleds Idéverden i ham. Vi ser ham med endnu yngre Øjne i et andet og langt tidligere Afsnit af hans Liv, hvor endnu ingen Tragedie kastede sin bitre Poesi over hans Kunstnerskikkelse, og hvor Romantikken, saavel i Litteraturen som paa Teatret, endnu sletikke var opfundet. Til vort Billede af Rosings Væsen fra hans unge Manddomsalder bidrager ikke mindst de 17 Breve til Konen, Skuespillerinden Johanne Cathrine Rosing f. Olsen (Rahbeks Ha Olsen! — i Folketællingen for 1787 opført som Ols-Datter), der er kommet for Dagens Lys samtidig med Dagbogen. Disse 17 Breve danner i Virkeligheden en Sammenhæng for sig og kan — hvis man ønsker det — læses af den utaalmodige Læser som et kortere, følelsesfuldt Resumé af Rejsens Begivenheder uden tyngende teaterhistoriske s. 14 Detaljer, en indre Historie — én af de indre Historier — bag Teaterrejsens brogede ydre Hændelser! I denne Udgivelse er disse uvurderlige Breve for Helhedsindtrykkets Skyld anbragt paa Plads i Dagbogen de Steder, hvor det kan ses, at Rosing har afsendt dem — ikke som „politiske Forretninger“, men som spontane Udbrud af en bevæget, harmfuld, trodsig ung Kunstnersjæl i Lyst og Angst og Pine, et Familiemenneske, et Mandfolk og en Elsker, der blandt meget andet ogsaa lider ubeskriveligt af Hjemvé paa sin lange Rejse! Samtidigt er af naturlige Grunde de Afsnit af Dagbogen strøget, der former sig som en ren Gjentagelse af, hvad Brevene fyrrigere beskriver.